

Föreningen Örsnäs Hembygdsgård 50 år

Nils Truedsson

För femtio år sedan bildades Föreningen Örsnäs Hembygdsgård. Enligt stadgarna är syftet med föreningen att den ska "bevara och förvalta" egendomen Örsnäs 1:4 och 1:7 i Vånga socken som ett norra Villands härads kulturminnesmärke.

Vilken är då historien bakom att föreningen bildades?

Vi går tillbaka till år 1942. Ägaren Elna Svensson avlider. Hon har tillsammans med sin syster Kerstin ägt och brukat gården. Kerstin har tidigare gått ur tiden. Systrarna var döttrar till riksdagsmannen Sven Nilsson i Österslöv.

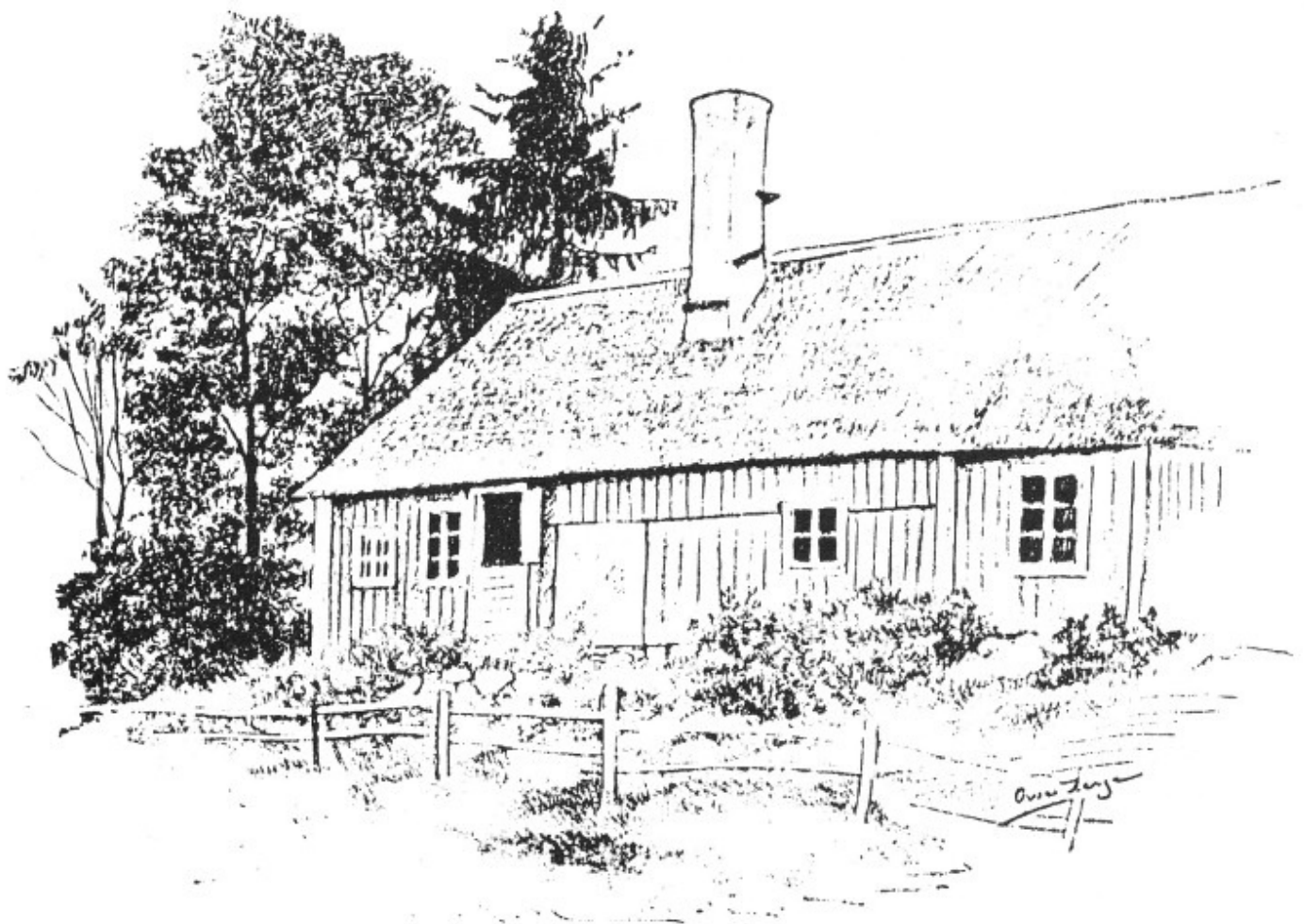
Vad skulle nu hända med gården? Elna hade uttalat önskemål om att gården skulle bevaras på grund av sitt unika boningshus. Detta är uppfört av furuplankor i knuttimring med fotträ av ek och har en ryggåsstuga i mittpartiet. Gården auktionerades emellertid bort och köptes av Emil Nilsson i Dyneboda.

Folkskolläraren och hembygdsforskaren Gustaf Nilsson i Mjönäs försökte nu rädda gården till eftervärlden. Ryktet gick att gården skulle användas för gengaskolning. Gustaf Nilsson tog kontakt med Arkelstorps Hembygdsförening, som funnits sedan 1917 och nu förde en tynande tillvaro. Arkelstorps Hembygdsförening företrädades av fabrikören Per Moberg, innehavare av Arkelstorps bryggeri, Göran Oredsson i Tollarp och Anders Olsson i Mannestad, de båda sistnämnda kommunordförande respektive häradsdomare.

År 1943 beslöt Arkelstorps Hembygdsförening att för 1 300 kronor inköpa ryggåsdelen av boningshuset. Redan året efter beslöt man att för 200 kronor inköpa resterande delar av boningshuset. Man kan tänka sig det något opraktiska att bara vara ägare till mittpartiet av huset.

Det blev nu känt att Emil Nilsson ville sälja fastigheterna Örsnäs 1:4 och 1:7 med ekonomibyggnader, jord och skog. Arkelstorps Hembygdsförening gjorde då, år 1944, en preliminär överenskommelse med ägaren, att för 15 000 kronor få köpa fastigheterna under förutsättning att en särskild förening kom att bildas.

Det uppdrogs nu åt en kommitté att komma med ett stadgeförslag. Kommittén bestod av två ledamöter från Oppmanna socken, Anders

Olsson och Göran Oredsson, samt två ledamöter från Vånga socken, folkskollärarna Gustaf Nilsson och Torsten Ågren i Mölleryd. Kommittén skulle också verka för att andelar tecknades.

Arkelstorps Hembygdsförening beslöt också samma år, 1944, att ansöka om ett bidrag på 100 kr från vardera Oppmanna och Vånga kommuner. Bidragen beviljades och användes för att reparera boningshuset.

I januari 1945 föredrog kommittén stadgarna och den 28 juli samma år beslöts att bilda Föreningen Örsnäs Hembygdsgård. Samtidigt uppmanade man bygdens folk att teckna andelar. Varje andel kostade 50 kronor. Närvarande vid detta konstituerande möte var: direktören A. Vennerholm, Kristianstad, kommunalordföranden Göran Oredsson, Tollarp, häradsdomare Anders Olsson, Mannestad, konstnär Owe Zerge, Kullesta, fabrikör Per Moberg, Arkelstorp, folkskollärare Nils Elnér, Arkelstorp, folkskollärare Gustaf Nilsson, Mjönäs, folkskollärare Torsten Ågren, Mölleryd, kronojägare Erik Nilsson, Skärnäs, stationsinspektör Karl Mårtensson, Arkelstorp, handlande Hilding

Svensson, Arkelstorp, handlande Harry Lundborg, Vånga, handlande Henning Jönsson, Bökestad, exportör Swen Nilsson, Trädgårdshill, fruktodlare Bertil Lindgren, Vånga, lantbrukare Ernst Nilsson, Kroghult, lantbrukare Alf Ekdahl, Hemmingslycke, lantbrukare Gottfrid Håkansson, Mjönäs, lantbrukare Sven Truedsson, Højelycke, lantbrukare Johan Nilsson, Vånga mölla, lantbrukare Sigfrid Persson, Arkelstorp, lantbrukare Nils Björk, Mannestad, lantbrukare Ragnar Truedsson, Arkelstorp samt lantbrukare Arthur Jansson, Arkelstorp.

Till ordförande valdes Göran Oredsson och till sekreterare och kassör Gustaf Nilsson. Båda hade dessa uppdrag fram till 1959.

Owe Zerge var en mycket engagerad medlem i styrelsen och erbjöd sig att teckna boningshuset på andelsbrevet, vilket i sig höjde värdet på detta. 221 andelar tecknades. Arkelstorps Hembygdsförening överlämnade huset till den nybildade föreningen mot andelar i denna. Ett lån togs på återstoden av köpesumman. Föreningen Örsnäs Hembygdsgrård var nu ägare till fastigheterna med skog och mark.

Föreningens femtioårsjubileum firades i samband med årsmötet den 13 augusti 1995.